

Cancerformer

Basalcellscancer kallas också basaliom. Det är en form av hudcancer. Sjukdomen är inte livshotande. Det är ändå viktigt att få behandling.

Basalcellscancer är den vanligaste formen av hudcancer.

Det är nästan bara vuxna som får basalcellscancer. Men det är viktigt att <u>skydda barn och unga från för mycket sol</u>. Det minskar risken att de får hudcancer senare i livet.

Risken att få basalcellscancer är liten före 40-årsåldern men ökar när du blir äldre.

Symtom på basalcellscancer är en ny förändring i huden som kan vara en knuta eller en fläck. En eller flera av följande saker kan stämma om förändringen.

- Den kan ha samma färg som huden. Den kan också vara röd, rosa, vit, brun eller nästan genomskinlig.
- Den kan påminna om eksem men blir inte bättre fast du smörjer.
- Den kan vara ett sår som inte läker, eller som läker men kommer tillbaka.

Symtomen kan bero på andra former av hudcancer, till exempel skivepitelcancer eller melanom.

Godartade hudförändringar kan ha liknande symtom som basalcellscancer.

Basalcellscancer växer mycket långsamt.

Basalcellscancer kan vara olika. Det kan till exempel handla om hur cancern ser ut och hur den växer.

olika slags basalcellscancer

Basalcellscancer kan se olika ut.

Kontakta en <u>vårdcentral</u> om du tror att du kan ha basalcellscancer. Många mottagningar kan du kontakta genom att <u>logga</u> in.

I en del regioner kan du kontakta en hudmottagning direkt. Här kan du hitta vård.

Kontakta en vårdcentral så fort som möjligt om du har en förändring som blöder, eller som växer snabbt eller som växer på höjden. Du behöver inte söka vård någon annanstans om det är stängt. Vänta tills vårdcentralen öppnar.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

En läkare använder ett dermatoskop

Du kan bli undersökt med ett dermatoskop. Det är ett särskilt förstoringsglas med stark belysning som gör att det går att se fler detaljer i en hudförändring.

Du får klä av dig och lägga dig på en brits. Läkaren undersöker alla fläckar och förändringar på huden. På hudkliniker och många vårdcentraler används ett slags förstoringsglas som kallas dermatoskop.

Det är viktigt att du berättar vad du själv har lagt märke till hos hudförändringen.

Läkaren kan antingen se direkt om det är basalcellscancer, eller också får du lämna ett vävnadsprov. Ett sådant prov kallas hudbiopsi.

När du lämnar prov i vården sparas en del prov i en biobank. Prover sparas för att din vård ska bli så bra och säker som möjligt. Läs om prov i vården som sparas.

Det är viktigt att basalcellscancern tas bort eller förstörs så att den inte växer och skadar huden runt omkring.

Det finns olika slags behandlingar. Vilken behandling som blir bäst för dig beror på vilken typ av basalcellscancer du har, och var på kroppen den växer.

Basalcellscancer kan opereras bort. Först får du <u>lokalbedövning</u>. Efteråt syr kirurgen ihop såret, eller täcker såret med hud från någon annan del av din kropp. Det beror på hur stort såret är. Att flytta hud är samma sak som hudtransplantation.

Du kan lämna sjukhuset samma dag som du opererades.

Såret läker efter en till två veckor om det har sytts. Det kan ta ytterligare några veckor efter en hudtransplantation.

Det som har opererats bort skickas till ett laboratorium som kan bekräfta om det är basalcellscancer och se att tillräckligt mycket vävnad har opererats bort.

Basalcellscancer kan frysas bort med en sprej med flytande kväve. Förändringen kan behöva skrapas bort först om den är tjock. Då får du lokalbedövning. Såret efter behandlingen kan ta fyra till sex veckor att läka.

Basalcellscancer kan skrapas och brännas bort. Först får du lokalbedövning. Efter skrapningen använder hudläkaren ett instrument med elström för att bränna bort eventuella rester som kan finnas kvar. Såret efter behandlingen kan ta fyra till sex veckor att läka.

Basalcellscancer kan tas bort med hjälp av ett speciellt ljus. Tre timmar innan ljusbehandlingen smörjs du med ett läkemedel som gör cancercellerna ljuskänsliga. Själva ljusbehandlingen tar cirka åtta till tio minuter. Det kan göra ont men du kan få hjälp med att lindra smärtan.

Behandlingen behöver upprepas efter en till två veckor. Efter varje behandling blir hudområdet sårigt och rött. Det läker för de flesta efter tio till fjorton dagar.

Ytlig basalcellscancer kan behandlas med ett läkemedel som du själv smörjer dig med. Läkemedlet gör att immunförsvaret kan ta bort cancern. Behandlingen pågår cirka sex veckor och gör att det blir sår. Det gör inte ont. Såren läker tio till fjorton

dagar efter att du är klar med behandlingen.

Du kan få strålbehandling om det inte går att behandla cancern med någon av de andra metoderna.

Sjukdomen kan komma tillbaka. Det innebär att det finns cancerceller kvar trots behandlingen, och att du får symtom igen.

Det går att få behanding igen om sjukdomen kommer tillbaka, som också kallas återfall. Du kan få samma behandling som första gången, eller också får du en annan behandling.

För de flesta som har haft basalcellscancer finns det inga fysiska eller praktiska hinder att leva livet som det var före sjukdomen. Ändå är det vanligt att livet blir annorlunda. Erfarenheterna av vad du har varit med om har du alltid med dig.

Det kan kännas jobbigt periodvis. De flesta tycker att det blir bättre, även om det kan ta tid. En del känner sig sårbara och oroliga länge efter att behandlingen är över.

Det varierar från person till person om behandlingen behöver följas upp. Det beror bland annat på vilken typ av basalcellscancer du har haft och vilken behandling du har fått.

En uppföljning innebär att läkaren undersöker ärret och huden runt omkring.

Du som har haft basalcellscancer har en ökad risk att få det igen senare i livet, på någon annan del av kroppen. Det innebär att sjukdomen uppstår på nytt och är inte samma sak som återfall.

Det finns mycket du själv kan göra för att minska risken för hudcancer.

- Skydda dig mot solen.
- Undersök din hud.

Läs mer om att ha en ökad risk för hudcancer.

<u>Du har rätt att vara delaktig i din vård</u> när det är möjligt. Vårdpersonalen ska berätta vilka alternativ som finns för din behandling. De ska se till att du förstår vad de olika alternativen betyder, vilka biverkningar som finns och var du kan få behandling.

På så sätt kan du vara med och besluta vilken behandling som passar dig.

Du kan be att få informationen skriftligt så att du kan läsa den i lugn och ro. Ställ frågor om du inte förstår.

Du har rätt att få <u>information på ditt eget språk</u>, om du inte talar svenska. Du har även rätt att få <u>tolkhjälp om du har en</u> hörselnedsättning.

Basalcellscancer är inte livshotande. Du kan ändå behöva gott om tid att prata med din läkare och annan vårdpersonal om vad beskedet innebär.

Låt gärna en närstående vara med vid vårdbesöket om det är möjligt. Den närstående kan vara ett stöd och hjälpa till att

minnas vad som har sagts.

Basalcellscancer är cancer i ett slags celler i huden som kallas basalceller. Cellerna har skadats på ett sätt som de inte klarar av att reparera själva. Då slutar de att bete sig som de ska och kan bilda cancertumörer. Här kan du läsa mer om hur cancer uppstår.

Den vanligaste orsaken till basalcellscancer är solens ultravioletta strålar, som också kallas UV-strålning. Du behöver inte ha bränt dig men kanske har du vistats mycket ute och på så sätt utsatts för mycket solljus.

Men basalcellscancer är ovanligt på ovansidan av händerna, som ju utsätts för mycket sol.

En del personer får basalcellscancer på hudområden som inte varit så mycket i solen.

Det kan alltså finnas fler orsaker till basalcellscancer som inte är klarlagda. En del kan ha en ärftligt ökad risk för basalcellscancer.

Senast uppdaterad:
2022-08-24
Redaktör:
Susanna Schultz, 1177.se, nationella redaktionen
Granskare och fotograf:
John Paoli, läkare, specialist på hudsjukdomar och könssjukdomar, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Alla behöver skydd mot solen, oavsett ålder. Barns hud är mycket känsligare än vuxnas och behöver extra skydd. Barn under ett år ska helst inte alls vara i direkt solljus.

Här får du veta om du kan ha en ökad risk för malignt melanom och andra typer av hudcancer. Du får också veta vad du kan göra för att minska risken.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

Det är bra att själv undersöka huden då och då. Läs om hur du gör och se bilder på förändringar som du kan behöva söka

vård för.

ı		
ı		
Behandling av personuppgifter		
Hantering av kakor		
<u>Inställningar för kakor</u>		
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>		